

МОДЕЛЬ РОЗПОДІЛУ РЕСУРСІВ ЕКОЛОГО-СОЦІО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ЗА ПРОПОРЦІЯМИ «ЗОЛОТОГО ПЕРЕРІЗУ»

Книшенко Т.М., доц.

Класичний приватний університет (м. Запоріжжя, Україна)

Ринкові трансформації обумовлюють дослідження, в яких ставляться питання управління складними структурами з метою забезпечення гармонійного розвитку та збалансованого функціонування. Принципи гармонії дозволяють ефективно управляти складними системами. Гармонія як відповідність частин цілому та рівновага складних систем визначає функціонування економічних структур, є метою, засобом і принципом розвитку економічної системи.

Формування еколого-соціо-економічної системи складається з підсистем трьох різних рівнів: економічної, соціальної, екологічної, кожна з яких потребує для свого розвитку певного обсягу ресурсів. Мета розвитку не завжди може узгоджуватись між підсистемами. Наприклад, економічний розвиток може не сприяти екологічній обстановці.

О.Ф. Балацький зазначає, що розвиток системи відбувається за умови, що швидкість основних процесів повинна бути більшою за швидкість другорядних. В свою чергу швидкість другорядних процесів має бути більшою за швидкість процесів життєзабезпечення. Крім того, науковцем підкреслено, що наведені процеси мають бути швидшими за руйнівні процеси [1]. Для еколого-соціо-економічної системи ця теза означає, що в процесі розвитку треба визначитись, які самі процеси є основними та другорядними, що є процесами життєзабезпечення, які самі процеси є руйнівними.

О.С. Харітонов зазначає, що при формуванні структури системи за принципом золотого перерізу сумарна ентропія внутрішньої структури, а також зовнішніх сил, повинна дорівнювати нулю, що характеризує стійкість та визначеність в розвитку, функціонуванні, й забезпечує життєздатність системи [2].

Таким чином, система як сукупність взаємопов'язаних елементів, що знаходяться в відношення та зв'язках між собою та утворюють певну цілісність, повинна балансувати еколого-соціо-економічні процеси. Розподіл ресурсів, що задіяні в процесах, за принципом золотого перерізу, мають за мету узгодження невизначеності системи. В табл. 1 наведено сценарії розподілу ресурсів між підсистемами еколого-соціо-економічної системи.

За табл. 1 можемо визначити, що основними процесами є ті, що мають пріоритетну частку в формуванні ресурсів. Для сценаріїв 3-4 основними процесами є економічні. Для сценаріїв 6, 8, основними процесами є соціальні, в сценаріях 7, 9 основними процесами є екологічні. В сценаріях 1, 2, 5

існують дві основні підсистеми, як визначають економіко-соціальний, соціально-екологічний, економіко-екологічний розвиток.

Таблиця 1

**Сценарії розподілу ресурсів між підсистемами
еколого-соціо-економічної системи**

№ з/п	економіка	соціум	екологія	№ з/п	економіка	соціум	екологія
1	0,38	0,24	0,38	6	0,24	0,62	0,14
2	0,38	0,38	0,24	7	0,24	0,14	0,62
3	0,62	0,14	0,24	8	0,14	0,62	0,24
4	0,62	0,24	0,14	9	0,14	0,24	0,62
5	0,24	0,38	0,38				

Розглянемо сценарії 3.4. Система перш за все повинна забезпечувати себе економічно для формування в майбутньому фінансових ресурсів, а також задоволення свої поточних потреб, що необхідні для її виживання. Надлишок економічних ресурсів спрямовується на отримання інформації з зовнішніх систем – соціум, що формує процеси освіти, соціального захисту та підтримки, розваги, відпочинок та культуру, релігійні вподобання. Передача інформації в соціумі формує колективне мислення, за яким першочерговим є турбота про здоров'я нації, значимості набуває екологічне мислення. В соціумі йде обмін інформаційними ресурсами, які в подальшому використовуються системою для розвитку та життєзабезпечення. Життєзабезпечення може формуватись за рахунок економічних ресурсів, шляхом розвитку захисних сил соціуму, а також при підтримці екологічних процесів. Слід зазначити, що екологічні процеси розуміються як такі, що обумовлюють вплив чинників навколишнього середовища на функціонування людського організму. Управління екологічними процесами є цілеспрямованим на збереження і поліпшення здоров'я населення.

Екологічна система є найвразливішою, ресурси, що на неї виділяються мають за мету зменшити шкоду, що наноситься в процесі формування економічних ресурсів. Крім того, екологічна система має підтримувати систему та забезпечувати її безперебійне функціонування. В роботі автором розглянуто розподіл ресурсів для інших виділених видів сценаріїв, наведено розрахунки для державного сектору, домашніх господарств та підприємств, що обслуговують домашні господарства.

1. Балацкий О.Ф. Прогнозирование социально-экономического потенциала территории: методические подходы / О.Ф. Балацкий, А.М. Телиженко // Вісник СумДУ: Серія «Економіка». – № 2, 2008. – т. 2. – С. 2-14.

2. Харитонов А.С. Фальсификация цели эволюции природы и общества к гармонии – основа информационных войн / А.С. Харитонов // Информационные войны. – №3. – 2010. – С. 37-43.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 1. – С. 127-129.